

Nr 640.

Av herrar Edström och Fagerholm, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 200, med förslag till förordning om tillfällig begränsning av rätten till fri avskrivning å maskiner och andra inventarier vid inkomsttaxeringen, m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 200 till årets riksdag har framlagts förslag till förordning om tillfällig begränsning av rätten till fri avskrivning å maskiner och andra inventarier vid inkomsttaxeringen m. m.

Under åberopande av de skäl, som anförts i motion till stöd för avslag å proposition nr 200, få vi biträda avslagsyrkandet. Skulle detta ej bifallas utan förslaget läggas till grund för lagstiftning i förevarande ämne, anse vi nedan omförmälda ändringar böra vidtagas i Kungl. Maj:ts förslag.

Enligt förslaget skall avskrivning i fråga om nyanskaffade inventarier under beskattningsåret 1952 eller 1953 få ske med högst 20 procent. Vi dela den uppfattning, som kommit till uttryck i vissa remissyttranden, att denna procentsats är för snävt tilltagen. Enligt föreskifterna om investeringsavgift äro företagen skyldiga att erlægga sådan avgift med 12 procent av anskaffningskostnaden å under förenämnda beskattningsår anskaffade inventarier. På grund härav och då priserna å nyssnämnda tillgångar under de senaste åren starkt stegrats samt risk för prisfall inom den närmaste tiden föreligger å bl. a. nyinköpta inventarier, anse vi det vara rimligt att avskrivningsprocenten höjes till 30 procent.

I propositionen föreslås, att å kostnader för nyanskaffade inventarier skall få avskrivas belopp motsvarande vad som influtit vid försäljning av inventarier respektive uppburits i försäkringsersättning vid förlust av inventarier. Sådan rätt skall skattskyldig emellertid ha endast om inköp och försäljning av inventarier gjorts under samma beskattningsår. Om avyttringen ägt rum under beskattningsåret 1952 men nyanskaffningen skett under beskattningsåret 1953, skall den skattskyldige ej äga rätt att å de sålunda nyanskaffade inventarierna avdraga vinsten å de avyttrade inventarierna. Denna bestämmelse kan leda till orättvisa resultat, främst av den anledningen att tiden för leverans av nybeställda inventarier för närvarande i regel omfattar flera månader. En skattskyldig, som med hänsyn till verksamhetens ändamålsenliga bedrivande nödgades utbyta äldre inventarier mot nya, komme i nyssberörda fall att få vidkännas, förutom kostnaderna för

nyanskaffningen och investeringsavgift, en höjning av inkomstskatten, medan däremot en skattskyldig, som kunde genomföra försäljningen och utbytet under samma år, komme väsentligt lindrigare undan. Vi anse detta icke vara rimligt och få därför yrka på sådan ändring i förslaget att skattskyldig, som under beskattningsåret 1952 icke kunnat utnyttja avdraget, skall vara berättigad att beskattningsåret 1953 göra motsvarande avskrivning å de inventarier, som anskaffats under sistnämnda år. En bestämmelse härom kan lämpligen utformas på i huvudsak samma sätt som i fråga om tillämpningen av stadgandet i 28 § 2 mom. kommunalskattelagen i fråga om fördelning på flera år av uppbyren försäkringsersättning för förlust av fartyg.

Vi kunna icke biträda departementschefens uppfattning, att en skattskyldig, som i räkenskaperna gjort större avskrivning än som kan medges enligt de föreslagna bestämmelserna, skall drabbas av en sådan åtgärd som att hans rätt till fri avskrivning kan återkallas. En sådan bestämmelse verkar som ett straff för den som av affärsmässiga skäl och med stöd av aktiebolagslagens bestämmelser i berörda avseende anser sig vara tvungen att verkställa fullt betryggande avskrivningar. En dylik bestämmelse är desto mer orimlig som ett företag med bunden avskrivning är oförhindrat att förfara på sagda sätt utan att därför göra någon som helst rättsförlust. Framhållas må även det orimliga uti att en skattskyldig, som enligt förslaget skall äga bibehålla sin rätt till fri avskrivning å inventarier, anskaffade före år 1952, jämväl skall kunna berövas denna rätt därför att han i räkenskaperna för 1952 eller 1953 verkställt större avskrivningar än som medges enligt en författning med tidsbegränsad giltighet. Vi anse det vara stötande för rättsmedvetandet att införa en bestämmelse av straffliknande natur mot en skattskyldig, som icke gjort sig skyldig till någon försummelse utan som tvärtom eftersträvat, att hans företag skall vara så väl och sunt konsoliderat som möjligt. Något verkligt bärande skäl för en dylik föreskrift ur fiskalisk synpunkt anse vi ej heller kunna åberopas. Enligt vår uppfattning bör bestämmelsen givas den innebörden att skattskyldig som här avses sedermera skall, på i KL angiva villkor, äga rätt att återgå till fri avskrivning.

Mot de föreslagna bestämmelserna om begränsning av rätten till avdrag för avsättning till pensions- eller annan personalstiftelse samt till investeringsfond ha i remissyttrandena från olika håll rests starka invändningar. Pensionsförmånerna äro en del av de anställdas löneförmåner. Under de senaste åren har en kraftig ökning ägt rum av företagens pensionsförpliktelser. Denna ökning är föranledd av höjda löner och förbättrade pensionsförmåner samt inom många företag en ökning av antalet pensionsberättigade. Då det ur såväl samhällsekonomisk som de anställdas synpunkt är av stor vikt, att företagen under goda år kunna avsätta erforderliga belopp för att täcka sina pensionsförpliktelser, anse vi det vara av stor betydelse att icke några inskränkningar vidtagas i nyssberörda avseende. Detsamma gäl-

ler även om avsättningar till andra personalstiftelser samt till investeringsfond. Ur konjunkturutjämnande synpunkt äro investeringsfonderna mycket betydelsefulla. Av anförda skäl yrka vi, att inga som helst inskränkningar göras i fråga om de skattskyldigas rätt till avdrag för avsättningar till pensions- och andra personalstiftelser samt till investeringsfond.

Under återopande av vad ovan anförts hemställes,

A. att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 200 med förslag till förordning om tillfällig begränsning av rätten till fri avskrivning å maskiner och andra inventarier vid inkomsttaxeringen m. m. eller, därest detta yrkande icke skulle bifallas,

B. att riksdagen vid behandling av nämnda proposition för sin del måtte besluta, dels att 9 och 10 §§ i förslaget skola utgå, dels ock att 2, 3 och 8 §§ i förslaget skola erhålla följande lydelse.

2 §.

Under beskattningsåret 1952 må avdrag för värdeminskning å inventarier, som anskaffats under samma beskattningsår, åtnjutas med högst trettio procent för år räknat av inventariernas anskaffningsvärde.

Under beskattningsåret 1953 må avdrag för värdeminskning å inventarier, som anskaffats under beskattningsåren 1952 och 1953, åtnjutas med högst trettio procent för år räknat av dessa inventariers anskaffningsvärde.

Vad i — — — inventarierna anskaffats.

Har skattskyldig — — — beskattningsåret 1953.

3 §.

Har skattskyldig — — — upptagen intäkt.

Åtnjuter skattskyldig — — — under beskattningsåret. Har skattskyldig under beskattningsåret 1952 avyttrat inventarier, som anskaffats före ingången av beskattningsåret 1952, och har han ej kunnat tillgodogöra sig avdrag för värdeminskning å under samma år anskaffade inventarier med belopp motsvarande den redovisade intäkten för de avyttrade inventarierna, må avdrag för värdeminskning å under år 1953 nyanskaffade inventarier åtnjutas med belopp motsvarande sålunda icke tillgodogjort avdrag.

Om skattskyldig — — — av anskaffningskostnaden.

8 §.

Avdrag i — — — i räkenskaperna.

Finnes skattskyldig hava i räkenskaperna verkställt avskrivning med

större belopp än det, varmed han är berättigad åtnjuta avdrag vid taxeringen, äger han, så snart förevarande förordning upphört att gälla, på villkor som i punkt 3 tredje stycket av anvisningarna till 29 § kommunalskattelagen sägs, återbekomma rätten till fri avskrivning.

Stockholm den 29 april 1952.

Walter Edström.

P. Hj. Fagerholm.
